

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvenšči ponedeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213
Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.
Upravništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Francija in nemška tragedija.

Od našega stalnega pariškega dopisnika.
ap. Pariz, 6. avgusta.

Na angleško grožnjo z »begom v javnost«, je odgovorila francoska vlada tako, da je objavila oba, na londonsko vlado naslovljena dokumenta z dne 14. in 27. julija. Z merodajne strani sem še naknadno doznal, da bo francoska vlada za slučaj, ako bi dala Anglija kakršenkoli povod v tej smeri, objavila še več kompromitujočih dokumentov. »Kajti — tako so mi dejali — mi nimamo ničesar, kar bi morali prikriti.« Če smo spočetka pristali na to, da se vodijo pogajanja tajno, smo storičili to iz evidentnega razloga, da zunanje intrige ne bi motile poteka razgovorov. To je bila metodično-preventivna mera, ki jo mora podvzeti vsaka vlada, če hoče — oddaljena od trušča dnevne politike — rešiti nujna in važna vprašanja. Pogreška je sedaj storjena in posledice ne bodo izostale.

V francoskih krogih prevladuje mnenje, da Anglija glede reparacijskega vprašanja zaenkrat nima točnega programa. Gospod Baldwin je porabil zadnjo municijo in se je potegnil v ozadje. Franciji se je očitalo, da je imel njen odgovor na angleško noto čisto negativni značaj. Danes pa je dovoljeno obrniti ost in povprašati: Kje so pa pozitivni predlogi Anglije? Nič drugega nismo slišali, le ono zahtevo, da naj mednarodna komisija strokovnjakov preišče plačilno sposobnost Nemčije. Francija je nato točno odgovorila: Ta presoja se je izvršila že leta 1922. Nikdo ne verjame, da bi mogel biti rezultat danes drugačen kakor tedaj. Kdo jamči, da bodo te številke po 15 letih še veljavne? S tem pa prehalmo k drugi temi, ki se med Anglijo skrbno izogiblje: k notranji sanaciji Nemčije.

Francoska nota z dne 27. julija nam pove o tem sledeče: Obe vladi sta si edini v tem, da je treba obnoviti kredit Nemčije, stabilizirati njeno valuto in spraviti njeno gospodarstvo v ravnovesje. Ali vse to so goli nasveti. Zavezniki so jih dajali Nemčiji vse od leta 1919 pa do danes. Na bruseljski konferenci je bil vzpostavljen poseben garancijski odbor, da izdela tozadevne smernice in predloge. Vsa prizadevanja so bila zastojna. Nemčija ni poslušala teh nasvetov. Na ta način je sistematično preprečila rešitev gospodarskih problemov in sabotirala celo reparacijsko vprašanje.

Pariška vlada vidi en sam izhod iz zagate, v katero je zašla vsa Evropa. Zavezniki se morajo takoj lotiti notranje sanacije Nemčije. Vsaka druga diskusija je brez pomena, dokler ni rešeno to vprašanje. Upnikom ne preostane nič drugega, kakor da se čimprej lotijo finančne sanacije bolne Nemčije.

Evo nekoliko zanimivih izjav najodličnejših francoskih gospodarskih politikov: »Nemčija je trenutno edina država na svetu, ki krije 95 odstotkov vseh svojih potreb z izdelovanjem papirnatega denarja. V Berlinu ve pač vsakdo, da Nemčija po preobratu še ni imela tako nesposobne vlade, kakor je sedanja. In vendar nimajo niti socialni demokrati toliko poguma, da bi jo strnoglavili. V njenim hrbtom stojijo tajne sile, ki se okoriščajo nad neizmerno inflacijo. In v Nemčiji trenutno ni sile, ki bi se tem tajnim silam uprla.«

Ali pa: »Ena največjih goljufij, ki jih beleži gospodarska zgodovina, je kreditni sistem nemške državne banke. Ta nesramna igra se je pričela že dolgo pred porušitvijo okupacije. Veliki industrijski koncerni so dobivali po smešni obrestni meri kredite, ki so znašali stotine milijard. Po dveh ali treh mesecih so dotične zneske vračali, in ti zneski so spričo medtem nastalim razvrednotenjem marke znašali le desetine prvotne vrednosti. Te prakse se Nemci poslužujejo zlasti po ruhrski okupaciji. Industrijalci so dobivali na enostavno vprašanje kredite v poljubni višini. Seveda so politiki z vrednim nalaganjem teh kreditov, navadno v dolarjih, funtih ali goldinarjih, katere jim je državna banka oddajala zopet po nizkih tečajih. Po treh mesecih so prodali mali del deviz, zato pa so dobili v markah toliko vsoto, da so lahko odplačevali svoje dolgovce z obrestmi vred. Ta metoda sistematičnega ropanja nemških mas se je tako udomačila, da je cela vrsta veleindustrijalcev

Zunanji minister dr. Ninčič na Bledu.

Beograd, 7. avgusta. (B) Sinoči je nenadoma odpotoval minister zunanjih del g. dr. Momčilo Ninčič na Bled, in ostane tam nekaj dni. Poročal bo Nj. Vel. kralju o zunanje-politični situaciji, kakor tudi o rezultatih sinajske konference. Z Bleda odpotuje istočasno z ministrskim predsednikom g. Pašićem.

Zagreb, 7. avgusta. (Z) Minister zunanjih del g. dr. Ninčič se je peljal danes ob 6. uri in pol z brzovlakom skozi Zagreb.

Beograd, 7. avgusta. (Z) »Tri-buna« poroča: Sinoči je odpotoval na Bled minister zunanjih del g. dr. Ninčič. Minister zunanjih del bo referiral kralju o sinajski konferenci, o delova-

nju paritetne komisije, o odnošajih s Turčijo in o drugih važnih vprašanjih zunanje politike. Nj. Vel. kralj hoče imeti to konferenco z ministri na Bledu, a potem odpotujeta g. Pašić in Ninčič v Pariz, g. Trifković pa na Dunaj. Pri tej priliki se bo razpravljalo o vprašanju službenega poseta Nj. Vel. kralja v Parizu in o namerah sestanka ministrskih predsednikov Male antante. (Glej tudi poročilo na drugi strani. Ured.)

SEJA MINISTRKEGA SVETA.

Beograd, 7. avgusta. (B) Danes popoldne se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedstvom g. dr. Velizara Jankovića. Na tej seji so se rešila nekatera manjša resorna vprašanja.

Razgovor z ministrom ver dr. Janjičem.

Beograd, 7. avgusta. (Z) Današnja »Pravda« prinaša razgovor z novim ministrom ver g. dr. Vojislavom Janjičem glede novega zakona o pravoslavni cerkvi. Minister je izjavil, da se bo ta projekt izvršil v popolnem sporazumu z vladikami. Ker se sestane cerkveni zbor v kratkem času, namerava minister g. dr. Janjič oditi v Sremske Karlovce, da se sporazume z arhijereji. Na vprašanje, kaj misli o samostanskih posestvih in da-li ta spadajo pod agrarno reformo, je minister g. dr. Janjič odgovoril, da stoji na stališču, da se mora s temi posestvi racionalno postopati in uporabiti jih za vzdrževanje cerkev, da bi se na ta način po možnosti razbremenil državni proračun. To so veleposestva, ki bi, ako bi se racionalno obdelovala, lah-

ko podpirala dotične cerkve, razven tega pa bi imela od njih korist tudi država sama.

Na vprašanje, kaj misli o drugem duhovniškem zakonu, je g. minister odgovoril, da so bili o tem sprejeti sklepi na konferenci izločnih cerkev v Carigradu v tem smislu, da lahko vsaka cerkev v svojem delokrogu to vprašanje preišče v vsakem posameznem slučaju in eventualno odobri vstop duhovniških oseb v drugi zakon. To je kompetenca cerkve, a ne ministra ver. Minister g. dr. Janjič je izjavil, da bo v vsakem slučaju podpiral to gibanje, kakor ga je podpiral tudi prej potom svojega lista. Končno je g. minister obljubil, da bo določil poseben uradnik, ki bo obveščal javnost o delovanju njegovega resora.

Podržavljenje južne železnice?

Beograd, 7. avgusta. (B) Minister financ g. dr. Stojadinović je odpotoval sinoči z zagrebškim vlakom po svojih posebnih poslih v Zagreb. Razlog potovanja ministra dr. Stojadinovića je kakor se doznava ta, da uredi vprašanje južne železnice. Po sklepu rimske konference vstopi ta privatna mreža s 1. oktobrom v sestav državnih železnic. Minister dr. Stojadinović ima neposredno urediti ta prehod iz ene roke v drugo, da bi bila pri tej priliki odstranjena vsaka škoda za posestnike delnic južne železnice.

Po stavki južnih železničarjev.

Beograd, 7. avgusta. (Z) Danes ob 11. uri popoldne so posetili ministra saobračaja g. dr. Velizara Jankovića delegati centralnega odbora nacionalnih železničarjev. Leti so prišli, da obrazložijo ministru, da zadnji štrajk na južni železnici ni imel političnega značaja, temveč da je bil le posledica težkih gmočnih razmer, v katerih žive železničarji. Za njimi je posetil ministra narodni poslanec g. Sušnik (kler.), ki je prišel, da se informira o držanju vlade napram stavkujočim rekoč, da ga kot poslanca iz Slovenije zanimajo razmere po štrajku.

ustavila produkcijo ter pri tem zaslužila več, kakor je to mogoče pri najintenzivnejšem obratu.

Te stvari so že znane v dovoljni meri. Od državne banke se je zahtevalo, naj daje kredite le v zlati vrednosti. Banka je to odklonila. Nikdo se ni uprl tej strašni goljufiji. Na eni strani vidimo ogromno proizvajanje papirnatega denarja, na drugi strani pa se bogatijo industrijalci na račun nemškega naroda in njegovih upnikov.

Nemška vlada je zagrabila, da bi tako utekla grozeči revoluciji, po ukrepah, čijih rezultat se bo takoj razblinil. Versailleska pogodba določa, da ne smejo biti davki v Nemčiji nižji, nego v najbolj obdavčeni nasprotni državi. Ali kaj vidimo danes. Na papirju predpisujejo davke, ki se vsekar težje. V praksi pa je njih dohodek tako minimalen, da ne zadošča niti za kritje uradnih plač. Tu imamo smešno situacijo države, ki bi si prihranila mnogo denarja, ako ne bi pobirala davkov.

Rešitev uganke je lahka: največ davkov, zlasti pa onih, ki jih ima plačevati industrija, se steka šele eno leto

Reško vprašanje.

Sušak, 7. avgusta. (Z) Reške italijanske novine donajajo brzjav iz Rima, v katerem se pravi, da se delo paritetne komisije nadaljuje, a da se delegati drže rezervirano; četudi so se vršile že tri seje, se delo nahaja še vdno na početku, to pa radi držanja jugoslovenske delegacije. To pa ne pomeni, da se pogajanja ne razvijajo v jasni atmosferi, temveč obratno, da se vodijo na dolgo in široko. Verujemo, da bomo še ta teden zagledali delo paritetne komisije in takrat bomo iznesli svojo kombinacijo. Za sedaj pa bi to bilo preuranjeno.

EVHARISTIČNI KONGRES V ZAGREBU.

Beograd, 7. avgusta. (Z) G. dr. Velizar Janković, zastopnik ministrskega predsednika, je sprejel danes popoldne deputacijo iz Dolova v neki komunalni stvari. Nato je sprejel časnikarja g. Šimraka, ki je zahteval popust za udeležence evharističnega kongresa v Zagrebu. Zogotavljal je ministra, da ta kongres nima političnega značaja. Radič ne bo govoril na kongresu, temveč samo nadškof g. Bauer. Nato je posetil ministra poslanec Narodne radikalne stranke Komljenović, ki je konferiral z dobrovoljci in ministru obvestil o tej konferenci.

po njih določitvi v javne blagajne. Medtem je papirnata marka padla za stotino svoje takratne vrednosti. Že pred meseci se je zahtevalo, naj plačuje nemški davkoplačevalec svoje davke v zlatih markah, da bi ostala vrednost plačil enaka. Najnovejša »reform«, ki jih napovedujejo v trenutku največje sile, predvidevajo zopet davke v papirnatih markah. Tako se ponavlja stari, pogubni sistem. Sanacija je mogoča le od zunaj!

Nemški narod je podoben potapljačemu se človeku, ki nima niti več toliko moči, da bi se oprijel rešilne deske, ki se mu proži. Na to desko ga bo treba privezati. To je pozitivno delo, ki se mora v sedanjem trenutku popraviti. Teoretične diskusije so brez vrednosti, ako leži bolnik v agoniji. Šele tedaj, ko bo z našo pomočjo že rešen, se bodo razprave lahko nadaljevale.

Francija pričakuje od Anglije, da se bo podrobneje bavila z obnovitvenimi predlogi, na katere smo aludirali v dokumentu z dne 27. julija. To je edina pot, ki vodi k rešitvi.

Na Madžarskem so pripravljali prevrat.

Beograd, 7. avgusta. (B) »Vreme« poroča iz Pešte: Amadar Bala, poslanec neodvisne stranke leta 1848, se je razgovarjal o priliki objavljanja programa sinajske konference s poslanikom kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev g. Milojevičem o odnošajih med Madžarsko in Malo antanto. Pri tej priliki mu je zaupno povedal, da je odstranitev Bethlena z državnega krmla in prihod Gömbösa na njegovo mesto vprašanje nekaj dni.

Nadalje je Amadar Bala izjavil Milojeviču, da bi vse sile Male antante morale imeti pripravljen program za slučaj, da pride Gömbös do oblasti. Nato je zagotavljal, da Gömbösova vlada ne bi predstavljala nikake opasnosti za Malo antanto, temveč nasprotno olaj-

šanje situacije, ker bi dala materialna jamstva, kakršnih Bethlen ne more dati. Nato je vprašal, da-li bi Mala antanta pristala na to, da se odobri posojilo Madžarski, ako bi prišel Gömbös na vlado in da-li bi ji odstopila ozemlja, katere ji je razmejitvena komisija priznala. G. Milojevič je takoj brzjavil v Beograd, kjer so njegove vesti izzvale iznenadenje, vendar pa je dobil negativen odgovor, vsled česar se o celi stvari o strmoglavljenju sedanjega madžarskega vladarja ni več govorilo. Celo najboljši Gömbösovi prijatelji niso bili posvečeni v pogajanja.

Nato se je vršila konferenca v Sinaji. Gömbös objavlja sedaj v »Borbnem listu« potek vseh teh pogajanj.

Siva knjiga belgijske vlade.

Pariz, 7. avgusta. (K) »Petit Parisien« poroča iz Bruselja: siva knjiga, v kateri bo belgijska vlada objavila tehnično poročilo o reparacijskem vprašanju, ki so ga izdelali belgijski strokovnjaki, se bavi z nemškimi viri dohodkov, ki bi jih po nameri Nemčije bilo uporabiti za reparacijske namene. Belgijski strokovnjaki ugotavljajo, da železniška tarifa ni nikdar sledila razvedenju marke. Treba je zato napraviti račun na podlagi predvojnih dohodkov. Iz teh računov se razvidi, da bi Nemčija brez resnih težkoč z izkoriščanjem železnice mogla dobiti eno milijardo zlatih mark. Monopoli, ki jih je Nemčija namenila za reparacije, bi mogli donesati 1525 milijonov zlatih mark. Najmanjša

vrednost izvoza premoga se ceni na 340 milijonov zlatih mark. Po tem bi bilo možno doseči dohodek letnih 2865 milijonov zlatih mark. Drugi memorandum je razvijal misel, da bi se v korist reparacijske blagajne ustanovili papirji za udeležbo na nemških podjetjih, ki bi dajali pravico na 25% doseženega čistega dobička. Udeležba na delniških družbah sama bi donasala letno 250 milijonov zlatih mark. (W)

Pariz, 7. avgusta. (Agence Havas.) »Matin« poroča, da se bodo francoski in belgijski izvedenci do 10. avgusta sporazumeli o ukrepih, ki bi bili primerni za to, da se ruhrska akcija napravi uspešna in produktivna.

Iz Bolgarske.

Beograd, 7. avgusta. (Z) Poseben senat je vzel v pretres akcijo Aleksandrova ki je organiziral vstajo proti vladi Cankova. Istočasno so obtoženi še nekateri zemljoradniški prvaki. Razprava proti njim se je začela danes pred sodiščem v Plevni. K razpravi je povabljenih 26 prič.

Beograd, 7. avgusta. (Z) Iz Sofije se javlja, da je eden od voditeljev zemljoradniške stranke, g. Dragojev, izjavil, da je potrebno, da preteče do obnove delovanja zemljoradniške stranke nekaj mesecev. O tem se v stranki dosedaj še ni sklepalo, in se tudi ne bo, dokler se ne sestane strankin kongres, ki bo obenem izvolil novo vodstvo (Glej tudi »Pismo iz Bolgarske« na 2. strani. Ured.)

Zmede v Poruhrju.

Düsseldorf, 7. avgusta. (K) Separatisti so, kakor se zdi, preložili svoje glavno delovanje zopet v Düsseldorf. Za predčerašnjim je novo ustanovljena renška neodvisnostna stranka sklicala svoje pristaje na veliko zborovanje. Kot cilj porenjskega gibanja se je postavila ustanovitev samostojne in neodvisne svobodne države z mednarodnopravno nevtiraliteto. Zatevala so se takojšnja pogajanja z zasedbenimi silami. Zborovanje je bilo zelo burno. Glavni govornik je začel psovati prusko in državno vlado. Že pri prvem stavku, ki se je obračal proti Berlinu, pa je množica burno ugovarjala in so se ugovori čimdalje bolj množili. Govornika so mnogokrat prevpili. Končno se je zborovanje končalo v splošnem hru-pu. (W.)

LIKVIDACIJA AVSTRO-OGRSKE BANKE.

Beograd, 7. avgusta. (B) Generalni ravnatelj Narodne banke, dr. Novaković je odpotoval danes popoldne na Dunaj, od koder bo prinesel s seboj vsoto pet milijonov zlatih avstrijskih kron, ki pripadajo naši državi po mirovni pogodbi, ki predvideva likvidacijo Avstro-ogrske banke in razdelitev njene zlate podlage med države naslednice. Ta količina zlatega novca bo v smislu izjave ministra za finance služila kot podlaga za izdajo nove emisije bankovcev v znesku od pet do deset milijonov dinarjev.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 7. avgusta. Nebo je ostalo tudi danes na zapadu skoro brez oblakov. Le deloma so se pojavljali mali oblaki. V zapadnih alpskih deželah se je dvignila temperatura popoldne nad 25° (v Inostotu 29°), v vzhodnih alpskih deželah pa je ostala pod 25°. Napoved: vedno bolj bo oblačno, v splošnem še jasno in suho in še nekoliko topleje.

Boljševiška propaganda v Bolgarski.

Beograd, 7. avgusta. (B) Iz Sofije javljajo: Kočano je delo komisije, ki je imela pregledati arhiv izgnane boljševiške komisije. Po pisanju sofijskih listov sodeč se je s preiskavo dokazalo, da ruski Rdeči križ ni bil nič drugega, nego dobro organizirana vojniska mreža, katere cilj je bil zvedeti kretanje vojnih enot v Bolgarski, Grški, v naši državi in v Romuniji. Zbrani so bili podatki o bolgarskih in ruskih kontrarevolucionarjih. Odkrile so se vezi bolgarskih komunistov z boljševiškim agenti.

Grška nasprotstva.

Beograd, 7. avgusta. (B) Iz Aten javljajo: Grška vlada še vedno zavlačuje izvršitev konvencije glede solunske svobodne cone. V pogajanjih glede aneksa, katere vodi z grškimi predstavniki naš poslanik g. Balugdžić, so začeli Grki delati težkoče v prometnih vprašanjih v zvezi s svobodno cono. Vsled takega nastopa vlade se opaža nezadovoljnost tudi v grških trgovskih in gospodarskih krogih.

PREPOVEDAN IZVOZ SREBRNEGA DENARJA IZ ALBANIJE.

Beograd, 7. avgusta. (B) Presburo objavlja: Naše poslaništvo v Tirani je bilo od albanskega ministrstva za zunanje zadeve obveščeno, da je albansko ministrstvo financ prepovedalo vsak izvoz srebrnega denarja. Ta prepoved je bila sporočena posebno brodarjem, katerih ladje posejajo albanska pristanišča, da bi kategorično odbili vsak prevoz omenjenega denarja in tudi svojim ljudem to prepovedali v vseh slučajih, razen če bi nosilec imel posebno odobrenje od pristojnih albanskih oblasti.

NESREČA NA ZRAČNI PROGI LONDON—BEograd.

Beograd, 7. avgusta. (B) Iz Velikega Bečkerega javljajo: V bližini Novga Bečja v Banatu je vsled defekta na motorju padel ekspresni potniški aeroplan, ki je vozil na progi London—Pariz—Pešta—Beograd, Padec pa je bil vendarle precej srečen. Težje sta ranjena oba pilota, dočim so vsi trije potniki, ki so se nahajali v aeroplanu, ostali popolnoma nepoškodovani. Aparat je popolnoma pokvarjen.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:
Kindo Matica: »Halström«.
Kindo Ideal: »Neodložno obsojene«.
Kino Tivoli: »Nočni viharji«.
Nočna lekarniška služba v Ljubljani.
Tekoči teden: lekarna Bohino na Rimski cesti in Leustek pri Zmajskem mostu.

Kongres jugoslovenskega učiteljstva.

Ljubljana, 7. avgusta.

Danes dopoldne so se zbrali v velikih dvoranah hotela »Union« učitelji in učiteljice k slavnostnemu kongresu, ki je bil izredno številno obiskan. Velika dvorana in vse galerije so bile nabito polne in se ceni število udeležencev blizu 4000 oseb. Zbrali so se zastopniki našega vrliga učiteljstva iz vseh krajev naše države. Prišli so učitelji in učiteljice od sinjega Jadrana, iz Dalmacije, iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine in Črnogore, dalje iz Vojvodine, Srema in Slavonije in iz daljnih krajev bratske Srbije.

Otvoritev kongresa.

Slovesno manifestacijsko zborovanje je otvoril predsednik Udruženja g. Milutin Stanković. Poudarjal je uvođenja, da je UJU eno prvih društev, ki je začelo s praktičnim delom ujediniteljstva in notranje konsolidacije. Velike ideje znanih boriteljev Ivana Filipovića in Davorina Trstenjaka so našemu učiteljstvu v živem spominu. (Gromoviti klici »Slava jima!«)

Današnji kongres jasno priča, kako silna je misel med učiteljstvom za narodno svobodo in ujedinitelje, za katero je učiteljstvo prvo manifestiralo. Nadaljna naloga narodnega učiteljstva bo delo za ustvaritev in uresničitev duševnega edinstva, delo na osnovi za skupno kulturo in ohranitev države. Učiteljstvo naj zvesto svoji nalogi in svojemu staležu med narodom vpliva na značaj naroda. Naša narodna šola mora postati prvi vir za črpanje prave kulture in naloga današnjega kongresa je tudi, da ustanovi glavne smeri delovanja učiteljstva na prosvetnem polju.

Otvorjaje drugi veliki kongres je pozdravil predsednik delegatov in učiteljstvo ter zastopnike raznih oblasti in korporacij. Pozdravil je zastopnika ministra prosvete dr. Svetolika Stevanovića, načelnika min. prosvete Jovana G. Jovanovića, delegat organizacije češkoslovaškega učiteljstva s predsednikom Adolfom Obstom, zastopnika odelka za prosveto pokrajinske uprave vlad. svet. dr. Vidica, gen. konz. češkoslovaške republike dr. Beneša, predsednika viš. dež. sod. dvor. svet. dr. Otona Papeža, zastopnika mestne občine ljubljanske svet. Josipa Pirca, viš. šol. nadz. dr. Poljanca, univ. prof. dr. Osvađa, delegata min. financ dr. Karla Savnika, zastopnika Jug. Sok. Saveza podstarosta E. Gangla in savezna odbornika Marolta in Švajlerja, dalje zastopnike Ferijalnega Saveza Simića, prof. društva prof. Jerana, napredne omladine akad. Rudolfa Schauerja, predsednika Jug. Matice dr. Vlad. Ravniharja in preds. viš. šol. sveta dr. Bevka.

Kongres je poslal udanostno brzojavko N. Vel. kralju Aleksandru na Bled. Nato so zapeli navzoči himne »Bože pravde«, »Hej Slovani« in »Lepa naša domovina«. Sledili so razni pozdravi.

Predsednik je pozdravil narodnega poslanca češkoslovaške republike, zastopnika praške skupščine Dvořáčka. Dr. S. Stevanović je oprostil ministra prosvete, ki želi kongresu najlepše uspehe. V nadaljnjem govoru je poudarjal važno nalogo učiteljstva, ki mora biti stalno v stiku z narodom. Tretjina srbskih učiteljev je vzdalo svoje kosti v mogočno stavbo nove svobodne države.

Minister gleda s ponosom na poztvorno delo narodnega učiteljstva. Prehitelo nas je ujedinitelje in mi nismo bili dovolj pripravljeni, prehod je bil po težkih vojnih letih prenagel. Država še ni dograjena in s trdnjo nado gleda min. prosvete ravno v tem oziru na poztvorno delo narodnega učiteljstva. Za tako kulturno delo je treba učiteljstvo pripraviti in tudi plačati. Pri tem obljublja ministrstvo, da hoče izboljšati nedostatke tozadnega zakona, v kolikor se tiče gnotnega položaja.

V imenu »Češkoslovaške Učiteljske Obce«, ki šteje preko 30.000 članov, je pozdravil kongres učitelj Adolf Obst. V jedrnatem nagovoru je očrtal glavne naloge vzgoje učiteljstva ter poudarjal, da moramo vzgojiti domovini novo pokolenje v smislu svobode in demokracije. Ne samo razum, marveč tudi srce je treba vpoštevati pri vzgoji. Omenil je tudi žalosten položaj v tužni Istri, kjer je videl bedno ljudstvo Hrvatov in Slovencev in bogatašče gospodarjev Italijane. Mase pa bodo šle za učiteljstvom, treba jim je govoriti le od srca. Treba pa je, da se organizira učiteljstvo tudi mednarodno, predvsem z ostalimi Slovani. Tako organizacija bi lahko uspešno nastopila proti klerikalnim gospodarjem in politični reakciji.

Govorniku, ki je bil vzharno odobran, se je zahvalil predsednik Stanković in je izjavil, da bodo delovale jugoslovenske učiteljske vrste, da se te ideje uveljavijo in uresničijo in da pride v kratkem do velikega kongresa češkoslovaškega in jugoslovenskega učiteljstva.

V imenu ljub. univ. je govoril un. pr. kongres vlad. svet. dr. Vidica, ki je med drugim naglašal, da mora učiteljstvo ne samo »učiti«, marveč tudi »vzgojati«. Naloga učiteljstva je, da ustvari po povojni demoralizaciji novo generacijo, generacijo idealov in vzgojiti čut državnosti. Popreje smo učili narod državo sovražiti, sedaj pa moramo svojo lastno svobodno državo čuvati. (Viharno odobravanje in klici priznanja.) Želi kongresu najboljši uspehe in naj odnaša s kongresa iz Slovenije najlepše vtise v svoje kraje, kjer naj se oživi in okrepi zavest, da za ta lepi kos naše zemlje ne sme biti nikdar niti govora o amputaciji.

Sledili so viharni bučni klici po celi dvorani: »Tako je, živela Slovenija! Mi nečemo amputacije!«

Dalje so pozdravili kongres v imenu ministrstva prosvete nač. Jovan Jovanović, ki je poudarjal, da se mora zboljšati socialni položaj učiteljstva za kar bodo delovali vsi člani min. prosvete.

V imenu ljub. univerze univ. prof. dr. Osvađa, ki se je kratko dotaknil sodobne materijalistične družbe. Povojni bogataši smatrajo učitelja samo za idealista, ki išče življenje v zvezdah in tudi ne kažejo posebnega razpoloženja do učiteljstva, ki pa tvori v današnjih dneh prvo velesilo. Cilji učiteljstva posebno pri vzgojevalnem delu, morajo biti jasni in točni in gledati, da odgoje po vojni zdravo generacijo. To vprašanje je za celo evropsko kulturo vrlo aktužno.

V imenu Jugoslovenskega Sokola je pozdravil kongres Eng Gangl in sicer na izrecno naročilo starešinstva JSS. kot zastopnik kulturno vzgojevalne organizacije, katere stremeljenja in cilji gredo vsopredno s cilji narodnega učiteljstva. Hočemo vzgojiti narod, ki bo spoštovan od sveta, sovragom pa in strah in trepet. Obema bodi ukaz najvišji: »Svoboda, blagor in sreča domovine!« Vzgojati se moramo v narodnem duhu, dokler se ne združimo z vsemi brati. Bratski Zdravo!

Dr. Vlad. Ravnihar je pozdravil kongres v imenu »Jugoslovenske Matice«, ki vrši tudi eno najbolj vzvišenih nalog, da skrbi za gnotni in moralni blagor naših zaslužnih bratov onkraj meja. Tudi pri tem delu vrši naše narodno učiteljstvo veliko in poztvorno nalogo. Zaključil je svoj govor s pozivom, naj učiteljstvo ne pozabi, da so oči vseh zaslužnih bratov uprte v nosilce nacionalne misli med široke sloje naroda!

Pozdravne nagovore sta zaključila prof. Jeran v imenu prof. društva, sekcija ljubljana, v imenu Jugoslovenskega novinarstva pa novinar Stjepan Kobasica, ki je naglašal, da med novinarji in učitelji ni veliko razlike v dosegi skupnih ciljev, jačiti in utrditi temelje države in čuvati delo onih, ki so padli za narodno svobodo.

Pozdravne nagovore je zaključil predsednik kongresa g. Stanković s kratkimi besedami. Po vseh pozdravnih govorih, ki so bili himna ideji učiteljskega dela, je naša sveta dolžnost izvršiti začrtan program. Prešlo je 100 let, odkar je bil rojen hrvaški borec za narodno svobodo Ivan Filipović, učiteljstvo naj stopa za njim.

Po končanih pozdravih je odšlo učiteljstvo pred Prešernov spomenik, kjer so položili našemu pesniku krasen venec.

Nato so sledili precej obsežni strokovni referati, in sicer o jedinstvu osnovnega pouka, o višji učiteljski pedagogične šole, o sprejemanju učiteljev na univerzo in o vprašanju reorganizacije učiteljšč. O vprašanju enotnega osnovnega vzgojstva za celo kraljevino je podal obširen in izčrpen referat g. Jos. Skavič, ki je žel za svoja res dobra izvajanja živahno odobravanje. Tozadevno bo sestavljena posebna resolucija. O sodobnih socialnih razmerah in o strokovni akademski izobrazbi ljudskošolskega učiteljstva je predaval dr. Jure Turčič. Navzoči so sledili zanimivemu poročilu z izrednim zanimanjem in ga večkrat burno pozdravljali. Popoldne so si gostje ogledali »Učiteljsko tiskarno« s krasno razstavo raznih izdelkov. Dalje so si ogledali plinaro in elektrarno, tvornico učil in šolskih potrebščin in pa papirnico v Vevčah.

Zvečer se je vršil koncert »Glasbene Matice«. Prihodnji dnevi so določeni za skupinske izlete po naši lepi slovenski pokrajini.

Koncert »Glasbene Matice«.

Kongres UJU je slavnostno zaključil sinočni sijajni koncert »Glasbene Matice« v veliki dvorani »Uniona«, katero je priprstov, pa jako okusno dekoriral g. učitelj Ljubo Dermelj. Dvorana se je začela polniti že precej pred osmo uro zvečer. Galerijo nad odrom so zasedle slovenske učiteljice v pestrih domačih narodnih nošah. Po osmi uri so bili balkon, sedeži, galerija in

stojišče tako nabito polni, da zlepa unionska dvorana take gneče ni poznala. Občinstvu, ki je prepozno prihajalo, je policija morala vstop zabraniti, poslušati je moralo koncert na vrtu. — Zbor »Glasbene Matice« nastopi, vzharno pozdravljen, nepomehujoče ploskanje zaori mojstru ravnatelju Hubadu. In vzpored začne. Zbor izvaja bisere naše moderne zborovske literature in najlepše naše narodne pesmi, s katerimi so vrti pevci in pevke »Glasbene Matice« želi triumfe po turnejah doma in širom Jugoslavije. Učiteljstvo očarano od krasnega petja navdušeno aplavdira po vsaki točki. Pevski zbor »Glasbene Matice« pozdravi predsednik UJU g. Stanković, zahvali se mu za pozdrav predsednik pevskega zbora »Glasbene Matice« g. Skalar. Na pevski zbor se vsuje iz galerije dež cvetja. Deputacija, sestojeca iz Slovencev, Hrvatov in Srba pokloni ravnatelju Hubadu lovorov venec s trakovi, z napisom »Mojstru Hubadu — Kongres UJU«. Pravtako prejmeta lovorov venec pevski zbor »Glasbene Matice«, krasen šopek pa solistinja ga. Počivalnik-Vohinčeva. Pevski zbor je v neznočni vročini absolviral svoj dolg vzporedno precizno, brezhibno. Glasovski zbor zveni čisto, posebno je imponirala fina dinamika. Gostje so bili z izvajani zelo zadovoljni rekoč, da so doživeli na kongresu dvoje velikih kulturnih dogodkov: krasno telovadbo na trgu Tabor in krasen koncert »Glasbene Matice«. Naj poneso od nas najlepše spomine!

Važna potovanja min. preds. Pašića in zun. min. dr. Ninčića.

Beograd, 7. avgusta. (B) Naš ministrski predsednik g. Pašić je odpotoval na Bled, da obvesti kralja o znanjem in notranjem položaju. Ob tej priliki se bo govorilo tudi o potovanju Pašićevem v inozemstvo. Naš predsednik vlade bi se imel v Marijskih Laznah sestati s predsednikom Svehlo in z romunskim ministrskim predsednikom Bratjanjem. Ne ve še, kdaj bo ta sestanek, ali pred odhodom Pašićevem na Francosko, ali šele po njegovem povratku. Na tej konferenci bi se imelo razpravljati poleg ostalih vprašanj o rezultatih silnjske konference. Pot g. Pašića v Francijo se spravlja v zvezo z določitvijo detajlov za uradno potovanje naše kraljevske dvojice v Francijo, ki se bo izvršila na jesen. O tem se bo g. Pašić razgovarjal s francoskim predsednikom republike Millerandom in predsednikom vlade Poincarejem. Ko dovrši to misijo, bo Pašić odšel na dopust v kako francosko kopališče. Z g. Pašićem bo potoval tudi minister zunanjih zadev g. dr. Ninčić, ki te dni odpotuje na Bled, odkoder bo odpotoval tja, kjer bo predsednik vlade.

Beograd, 7. avgusta. (Z) Predsednik vlade g. Nikola Pašić je odpotoval iz Beograda. Zastopa ga minister za promet g. Velizar Janković. Za g. Pašićem odpotuje tudi g. dr. Ninčić. Njega nadomešča za časa odsotnosti dr. Perić, minister pravde. Gosp. Pašić in dr. Ninčić ostaneta na Bledu dva do tri dni, potem pa nadaljujeta svoje potovanje v Francijo. Z odhodom g. Pašića je odloženo vprašanje postavljanja državnih podtajnikov v poedinih ministrstvih. V pričakovanju povratka predsednika ministrskega sveta je vlada naložila ministru financ dr. Stojadinoviću dolžnost, da pripravi predlog proračuna za prihodnje leto, ki bi ga skupščina mogla prenesti v zakonitem roku. Z izdelavo proračuna prične dr. Stojadinović še ta teden.

DR. BENEŠ — KANDIDAT MALE ANTANTE PRI DRUŠTVU NARODOV.

Beograd, 7. avgusta. (B) Iz zanesljivega vira je došlo poročilo o sporazumu delegatov Male antante, da bo dr. Beneš kandidat Male antante v svetu Društva narodov. Sedaj se vodi o tem pogovori tudi s Poljsko, ki bo po vsej priliki podprala to kandidaturo. Dr. Beneš je bilo v ostalem za časa njegovega potovanja v Pariz, Bruselj in London izjavljeno, da bo njegova kandidatura sprejeta s simpatijami od strani Anglije, Francije in Belgije.

REŠKO VPRAŠANJE.

Beograd, 7. avgusta. (B) Dr. Ninčić je izjavil nekemu italijanskemu novinarju povodno vesti, da se vprašanje o Reki zavlačuje, četudi so pričeli novi pregovori v Rimu, da je on uverjen, da se bodo vse težkoče premostile s prijateljskim in neposrednim razpravljanjem celega vprašanja in da ne bo potrebna intervencija nikogar v tem problemu.

KONVENCIJA O ZRAKOPLOVSTVU.

Budimpešta, 7. avgusta. (B) Mađarska vlada je predlagala kraljevini Srbob, Hrvatov in Slovencev, Romuniji in Češkoslovaški, da sprejmejo konvencijo o zrakoplovstvu. Češkoslovaška je dala poln odgovor, medtem ko kraljevina Srbob, Hrvatov in Slovencev in Romunija še nista odgovorili.

MADŽARSKI PROTEST.

Budimpešta, 7. avgusta. (B) Vsi mađarski časopisi protestirajo proti nameri, da bi Mala antanta dobila mesto v vojni kontrolni komisiji. Časnik izjavljajo, da gre ta zahteva daleč precej obvez triaonske mirovne pogodbe in da bi nobena mađarska vlada ne mogla prevzeti take obveze.

NEMSE REPARACIJE NAŠI DRŽAVI.

Beograd, 7. avgusta. (B) G. Djurić, predsednik delegacije kraljevine Srbob, Hrvatov in Slovencev v reparacijski komisiji odpotuje v Nemčijo. Odide tja, da uredi nekatera podrobna vprašanja glede izvršitve sporazuma in dogovora med našo in nemško vlado v zadevi reparacij in natura. Od teh razgovorov pričakuje znatno zboljšanje v dobavljanju reparacijskega blaga iz Nemčije.

Meštovičeva razstava je danes v sredo zadnji dan odprta. Zadnje vodstvo po razstavi je ob pol šestih.

Pismo iz Bolgarske.

(Od našega stalnega dopisnika.)

mf. Solija, 4. avgusta.

O fuziji meščanskih strank govori trenutno vsak bolgarski politik. Po padcu Stambolijskega je morala buržazija najti neko formulo, ki bi ji nudila krepko oporo v novoizvoljenem sobranu. Prelisilej bo morala nova vlada razpisati volitve. Pred fuzijo meščanskih strank je bil eventualni volilni uspeh zasiguran predvsem zemljoradniški stranki. To je g. Cankov dobro vedel, zato je v vseh meščanskih strankah nastala paralelna akcija za združitve sorodnih strank. Fuzioniranje strank še ni dovršeno. Proces stapljanja je trčil na precejšnje težkoče. V ministrskem svetu so se vršile med predstavniki demokratske in radikalne stranke na eni strani ter med predstavniki »narodnega govora« dolgotrajne konference, na katerih je bil pač sprejet princip fuzije omenjenih štirih strank bloka. Ali končni sporazum vendarle ni bil dosežen. 24. julija je bil sicer sprejet formalni sporazum in v tozadevnem protokolu je bilo določeno, da se mora drugega dne javiti g. N. Milev kot predstavnik »narodnega govora« v demokratskem klubu, kjer se bo definitivno uredil protokol o fuziji.

G. Milev ni prišel ob določenem času, delegatom radikalne in demokratske stranke pa je bilo naročeno, naj se istega popoldneva zbero v sejni dvorani ministrskega sveta. Ob 5. uri se je vršila zanimiva seja, ki so se je prvič udeležili predstavniki narodno-progresivne stranke, gg. Burov in Hristov. Nato je g. Cankov prečital protokol. Radikale in demokrate je besedilo spravilo v konsternacijo. V tem protokolu so bili namreč najvažnejši sklepi glede sestave in kompetence upravnega sveta popolnoma zamenjani. Tako je bila upravnemu svetu nove stranke odvzeta najvažnejša kompetenca: od-

ložitve v vprašanju kandidatskih list. Ta kompetenca je bila proti prvotnemu sporazumu dodeljena eksekutivnemu odboru, sestavljenemu iz 8 oseb (po 4 osebe z vsake strani), ki naj bi, ako ne pride do sporazuma, in ako se to vprašanje ne reši z večino glasov, prepušči odločitev ministrskemu predsedniku kot vrhovnemu sodniku. Potemtakem postane eksekutivni odbor, ki je imel postati po sklepu od 24. julija t. l. nekaj izvršilni organ, namenjen samo reševanju direktiv, izdanih od upravnega sveta, istinski upravi svet, slednji pa bi ostal le navadna politična arabska. Delegati so dejali: »Mi se ne strinjamo z nobeno točko protokola ter izjavljamo pred vso bolgarsko javnostjo, da ni problematična ureditev nekaterih dodatkov, kakor je zapisano v protokolu »govora«, sedaj je v vprašanju najvažnejša sprememba, ki se nanaša na bistvo fuzije in organizacije nove stranke. Mi govorimo resnico. Sporazum z dne 24. julija je ali ni. To delo je bilo končno dovršeno, dasiravno si nekdo ustvarja pomisleke. Čemu nainiste tega jasno povedali, saj stvarne potrebe za igro z narodnimi interesi nimamo. S pomisleki in igračkanjem se fuzija ne bo dala izvršiti. Mi demokrati želimo iskreno, da se fuzija izvrši in to zahtevamo bomo tudi vzdrževali.« Slično izjavo so podali tudi radikalci.

Nova bolgarska meščanska stranka se nahaja v krizi že v procesu njenega rojstva. Če bo njena notranja konsistencija toliko, kakor je videti že od vsega početka, lahko zagotavljam, da »narodni govor« ne bo postavil popravnice Bolgarske na temelje mirnega razvoja in konsolidacije. Pričakovati je ljutih strankarskih borb v meščanskem taboru. In zemljoradniška stranka ter komunisti? Kdo ve!

„Vittorio Veneto 1918“

Veliko prahu je dvignila v Italiji in Franciji polemika italijanskega generala Cadorna proti francoskemu maršalu Fochu radi italijanskih »zmag« nad avstrijsko armado. Maršal Foch je bil namreč priobčilen v »Revue des deux Mondes« volajski članek o svetovni vojni, v katerem ni ravno prekomerno hvalil italijanske armade in njenih uspehov. Cadorna, ki je bil mnenja, da so se zasluge laške armade po krivici zmanjševale, je odgovoril s člankom, v katerem je hotel pokazati laške zasluge ob Pilavi. Iz tega se je razvil časopisni boj, ki ga je pa Mussolini kar na kratko prepovedal in z eno besedo tako ustavil protifrancosko gonjo v Italiji.

Imel je pač dva vzroka za to prepoved, prvič ni hotel še bolj užaliti francoskih vojni krogov, ki so od predlanskega leta sem silno malo naklonjeni Italiji, odkar je bila francoska vojska delegacija, ki je prišla slaviti spomin laških »zmag«, skoraj v vseh laških mestih dejansko napadena, izžvižgana in opljuvana, drugič pa je dobro vedel, kako te »zmage« izgledajo in je zato raje zapovedal molk, da se vsaj nekaj reši od onega svetlega žaru zmagoslavja, v katerega se je odel »esercito valoroso, vittorioso«.

O tem bi mogli mi Slovenci marsikatero lepo povedati Francozom in jih podkrepiti v njih zaničevalnem mnenju nad vrednostjo te armade. Da ob Pilavi niso zmagali Italijani, temveč da je slovenska revolucija v avstrijski armadi slednjo uničila, to je Foch itak že povedal. A tega pa menda še ne ve, da je slavni »esercito« postal med čete, ki so vrgle orožje proč in korakale domov, oklopne avtomobile z belimi zastavami, jih, koder je je mogel nato zajemal, da pokaže svetu, kako so zmagali in koliko »ujetnikov« so napravili; tudi to še širnemu svetu ni znano, da je laška vojska tudi v eno kraje, v Gorisko in Istro vkorakala z belimi zastavami...

To pove več, kot cela knjiga! Lahko je mogoče, da je v enem času kdo naših ljudi fotografiral prihod Lahov z belo zastavo, taka slika bi bila zlata vredna in pisec tega članka bi bil dotičnemu silno hvaležen, če bi jo poslal uredništvu našega lista, da jo pisec da priobčiti v francoskih listih in tako podkrepiti trditve francoskega maršala proti laškim lažem.

Prvič so bili Italijani vznemirjeni, ko je za časa obiska maršala Focha v Varšavi izšel v nekem poljskem dnevniku članek, ki je dejal, da je bil maršal rešitelj Italije. V Varšavi so celo nabili velike lepake po cestah z napisi: »Živjo Foch, rešitelj Italije«.

V Parizu so baje (francoski listi namreč o tem ničesar ne vedo) prodajali znake, predstavljajoč galskega petelina, kronanega z javoriko, stoječega na dveh nabojih, katerih eden je imel napis »Marne«, drugi pa »Piave«.

Najbolj ozlovoljeni so pa Italijani radi neke francoske zgodovinske učne knjige za srednje šole (Gauthier-Deschamps: Cours d'histoire de France, cours moyen et supérieur, Hachette, Paris, 1922), ki noče priznati velikih italijanskih »zmag«, temveč čisto odkrito govori o težavah, ki so jih lahi imeli cel čas vojne.

V to polemiko se je vmešal tudi laški general Diaz, ki je imel o tem govor v milanskem gledališču Scala ob obletnici bitke na Pilavi. Po »Giornale d'Italia« je dejal Diaz dobesedno, z uprav laško jezičnostjo: »Ob Pilavi so bili Avstrijci definitivno zadržani, to se imamo zahvaliti izključno laški kreposti... Italija, ki je bila prisiljena k umiku, kar v vojni ni redko in kar se je zgodilo tudi drugim armadam, o čemur pa je molčala, se je sama zoperstavila v nesreči sama ustavila sovražnika...«

Nato navaja par števil in to je vse... Jasno je pa, da to nikakor ni jasno in da je s tem le še bolj podkrepil splošno sumnjo, da tji za laškimi zmagami vendarle nekaj zelo malo zmagoslavja...

—zn—

Organizacija NRS.

—Trbovlje. V četrtek 9. t. m. ob 6. zvečer se vrši v dvorani gospe Portejve izreden občni zbor krajevene organizacije NRS. Za vse člane je navzočnost obvezna. Na občnem zboru bo poročal delegat iz Ljubljane.

—Laško. V ponedeljek 30. julija se je vršila v Laškem konferenca odbornikov krajevnih organizacij Narodne radikalne stranke v Laškem. Hudi jami ter Trbovljah, od koder sta prihitela tajnik krajevene organizacije Anto Šuntajs ter predsednik srezkega odbora Miha Koren. Predsednik krajevene organizacije NRS v Laškem je otvoril ob pol osmih zvečer zborovanje z lepmi pomembnim pozdravom in posebno pozdravil odposlance iz Hude jame in Trbovlji, ki so prihiteli v Laško, da prisostvujejo konferenci.

Gospod Miha Koren, predsednik srezkega odbora je izjavil sledeče:

»Dragi prijatelji! Čast mi je Vas pozdraviti prvič v vaši lepi zeleni dolini — dolini Laški. Z veseljem ugotavljam, da vas je zbranih lepo število, kar je vsekakor dokaz, da živi v Vaših sredi ljubav in težnje za ideje NRS. Motili so se ljudje, ki so mislili, da je slovenska NRS 18. marca t. l. umrla. Ne, ne, 18. marca je bil šele pravi porod, prvi ognjeni krst, katerega je morala stranka v Sloveniji prestati. Ni se nam treba bati bodočnosti. Mi napredujemo, kar nam dokazujejo vse one številne organizacije, ki so se sedaj po volitvah ustanovile in ki se še snujejo. Mi, slovenski radikalni, smo sila, ki bomo vrgli črnega rimskega zmaja ob tla in ubili klerikalno demagogijo, ki zastuplja naš dobr, preprosti slovenski narod.« V svojem daljšem govoru je nato poročal o svojem potovanju v Beogradu, o razgovorih pri raznih ministrstvih, v parlamentarnem klubu NRS ter pri glavnem odboru NRS. Zborovalci so vzeli poročilo referenta Korena o situacijskem poročilu, pred vsem o rudarskem gibanju v Sloveniji, ter o ukrepih NRS v tem rudarskem boju, z velikim odobravanjem na znanje. Gospod Koren je končal svoj govor: »Naša dolžnost in naša naloga je pomagati in se boriti za malega človeka in za kmeta, za ubogo slovensko ljudstvo! Po govoru se je razvila živahna debata, v katero so posegli gg. Zupanc, Rozman, Korošec in drugi. Končno je spregovoril še krajevni tajnik NRS v Trbovljah Šuntajs ter podal dopolnilno poročilo o postanku NRS v Sloveniji in v rudarskih revirih v Sloveniji. Apeliral je na vse navzoče naj se posebno oklenejo mladine, kajti mladina je tisto ognjišče, ki bo dajalo našemu gibanju one tople žive in mogočne sile, brez katerih ne moremo biti in obstojati.

Gospod Zupanc se je obema referentoma presrečno zahvalil za tepe in utemeljene govore. Sprejeli so se nato važni sklepi in procvit krajevnih organizacij v Trbovljah. Laškem, Hudijami in Hrastniku. Konferenca se je zaključila ob pol 12. uri zvečer.

Naš novi roman.

Prihodnje dni pričnemo priobčevati roman

„Renee Mauperin“

ki sta ga spisala brata Edmond in Jules de Goncourt.

Roman je velenzanimiv in slika francosko družbo pred kakimi sedemdesetimi leti, ne da bi hotel kaj drugega kot točno zabeležiti resnico.

To je eden velikih francoskih realističnih romanov, ki so imeli globok vpliv na vse bodoče generacije slovstva pri vseh narodih. V napetosti in zanimivosti pa ne zaostaja za nobenim sodobnim romanom in bo nudil našim čitateljem prav poseben užitek.

Dnevne novosti.

MISTER CAFIZELY IN NAJBOLJŠI SLOVENSKI DNEVNIK.

Nedavno tega je Mister Cafizely strme-ki slovenski javnosti razodel, da je dnevnik, ki mu On posvečuje svojo duševno silo, z raznimi »Schmonzes«-založbami sklenil pogodbo, da sme iz »Schmonzes«-zbirki pridobivati najboljše spise in dvotipne. Ne vem, ali so židovski dvotipi primerna duševna hrana za slovensko občinstvo, nedvomno pa ugaajo namenom najboljšega slovenskega dnevnika. Kakor vse kaže, pa je ta dnevnik sklenil slično pogodbo tudi z znanim dunajskim klepetavim listom »Neues Wiener Journal«, kajti duševna hrana, ki jo prinaša priloga najboljšega slovenskega dnevnika, je malodane po polovici prepisana iz tega lista. Pri tem pa Mister Cafizely ali kdor že urejuje prilogo, ne navaja imena lista, iz katerega črpa, kakor je to v žurnalistični navada, temveč si koncem prepla, oziroma prevoda kratkotaloma romaga s pristavkom »Tako poroča Deziderij Papp z Dunaja« ali pa »Tako pripoveduje dr. L. Abels, ki je itd.« (Clanka »Na živalski kliniki« in »Umetnik stradalca« v prilogi najboljšega slovenskega dnevnika št. 182, izšla na en dan v »N. W. J.« pod naslovom »In der Tierklinik. Von Desiderius Papp« in »Der Hunderkünstler Succu. Von dr. L. W. Abels.« Vendar pa moramo zaznamovati napredek! Ni še dolgo tega, kar je Mister Cafizely ali kdor že urejuje prilogo, take članke iz »N. W. J.« sicer tudi »preponkale«, toda s par besedami lastnega duševnega proizvoda lokaliziral v Slovenijo in na to bralcem najboljšega slovenskega dnevnika serviral pod imenom ne eksistujoče slovenske pisateljice (glej živalsko historijo »Mojta Leda«). Sedaj pa že sramežljivo priznava, da »tako poroča Deziderij Papp z Dunaja«. Le tako naprej, pa bo sčasoma morda res kdo verjel, da je list, ki mu Mister Cafizely posvečuje svojo duševno silo, boljše urejevanje dnevnik v Sloveniji!

— Kraljevič Djordje ostane v Beogradu. Nekateri beograjski listi so javili da bo kraljevič Djordje odpotoval na Bled. To vesti so neresnične. Kraljevič ostane za sedaj v Beogradu in ne namerava iti na Bled.

— »Napreje«, socialistični dnevnik, ki zadnji teden ni več izhajal, se je iz Celja preselil v Krško ob Savi, kjer bo v tem tednu pričel zopet izhajati in sicer začasno samo trikrat v tednu, pozneje pa zopet kot dnevnik. Tudi nemški socialistični »Vorwärts«, ki je nameraval izhajati prvotno v Celju, je izšel v soboto prvokrat v Krškem.

— Začetek predavanj na zagrebški višji pedagoški šoli. Po naredbi rektorata za zagrebške višje pedagoške šole pričnejo predavanja dne 15. oktobra.

— Bolgarski list v Pragi. V Pragi bo začel izhajati že dni bolgarski list »Zemledelsko Zname«, organ bolgarske poljedelske stranke. Ta list je moral ob prevratu v Sofiji nehati izhajati. List bo urejeval Rajko Daskalov, ter bo organ onih, ki so nezadovoljni s sedanjim režimom v Bolgarski.

— Udeleženci novinarskega kongresa v Mariboru. Včeraj popoldne je dospelo iz Ljubljane v Maribor okrog 60 udeležencev novinarskega kongresa med temi tudi češki in poljski novinarji. Na kolodvoru so se zbrali k sprejemu razni predstavniki tukajšnjih oblasti in številno občinstvo. Došlece je v imenu mariborskih novinarjev v vnešenih besedah pozdravil predsednik mariborskega kluba g. urednik Spindler. Na njegovo dobrodošlico se je zahvalil urednik Parmacevič. Zaradi odsotnosti županov je goste v imenu občinskega sveta pozdravil občinski svetnik Koljar. Nato so bila gostom odkazana prenočišča, deloma v podčastniški holi, deloma pa pri raznih družinah. Ob 5. je bil sestanek v »Parkkavarni«, odkoder so se gostje v posameznih skupinah razporedili po mestu. Gostom na čast pipalojo po mestu zastave v državnih in narodnih barvah. Ob 8. zvečer je bila v »Narodnem domu« slavnostna večerja, katere se je udeležilo razen novinarjev tudi več povabljenih gostov. Med nepriljubljeno zabavo, ki se je razvila, je nastal potekel večer v splošno prejetem razpoloženju. V večer ob 8. zjutraj se novinarji zbrali v »Veliki kavarni«, od koder odidejo skupno na staro mestno pokopališče, kjer položijo »Udruženje« venec na grob svojega stanovskega tovariša Tomišca. Na to se vrši ogled vrnarskega podjetja »Vrt«, za tem pa ogled sanatorija v Petrovem Selu, kjer prireduje bratje Tavčarjevi zakusko. Po ogledu razstavišča industrijsko-obrtno izložbo se udeleženci kongresa posvetijo in razidejo.

— Novinarski klub v Beogradu. Z ozirom na pogoste obiske inozemskih novinarjev so ustanovili v Beogradu v sporazumu z JNU in Presbiterijem novinarski klub, ki bo dajal tujim gostom informacije o stanju in o znamenitostih mesta in drugih krajev. Razen tega bo skrbel za ugodno bivanje in naši prestolici in ostalih krajih države. Ta preprosta ustanova bi morala stopiti v življenje že lanskega leta, kar pa se ni moglo zgoditi z ozirom na pomanjkanje denarnih sredstev in drugih težkoč.

— Odpuštil bivši avstro-ogrski oficir iz naše vojske. V ministrstvu za vojno in mornarico je podpisan ukaz o odpuštil častnikov bivše avstro-ogrške vojske iz naše vojske. Med drugimi so odpuščeni: generalni polkovnik Stepan Sarkotič, častni podmaršal Karel Čanič, generalni major Josip Schwibbacher in Josip Turisti, pešadijski polkovniki Anton Markovič, Laza Vuković, Stepan Jerešak, Vuk Hreljanič, Ivan Orešković in Nikola Marič, podpolkovniki Ivan Jindrič, Petro Safran, Boža Katušić, Ilija Dimitrovič, Boždan Vitas, Mane Nikašinovič, Franko Zampfa, Ivan Cvilišak in Dragotin Kozlovski, majorji Franjo Petrič, Viktor Lano, Anton Pigasi, Adolf Kavčič in Franjo Kovačević, kapetani Dominik Högl, Dragotin Oraš, Oton Oršava, Emil Pavelič, Franc Kranjc, Adolf Aursar, Andraž Bušič, Ljuba Duser, Konstantin Zarič in Hubert Pruger, inženjerski polkovnik Gaur Benkovič in končno še več častnikov nižjih činov.

— Razstava listov v Mariboru. Uprava industrijsko-obrtno razstave v Mariboru namerava razstaviti v posebnem oddelku vse liste, ki izhajajo v naši državi. Na ta način bodo najširši krogi informirani o našem časopisu in se bo dala tudi trgovskim krogom prilika za uspešno reklamo.

— Vprašanje igranice na Bledu. »Preporod« piše: Kakor nas obveščajo, dela bivši minister Kristan z vso silo nato, da se dovolj otvoritev in delovanje igranice na Bledu. Od članov vlade smo doznali, da je to vprašanje stavljeno z dnevnega reda z redno odredbo ministra za notranje zadeve in da se o tem ne more več razpravljati.

Igralnici ni prostora na Bledu in vlada ne bo preklicati svoje odločitve.

— Kolizej in skladišče špirta. Več strank iz Kolizeja v Ljubljani nam piše: Skrajni čas bi že bil, da se odstranijo iz Kolizeja vsa skladišča špirta, ki ogrožajo življenje in imovino 140 rodbin, ki stanujejo v tem poslopju. Vedno nabijanje sodov gotovo ne upliva blagodejno na uboge stanovalce. Toda ne oziraje se na to, govori že sama nevarnost kakšne eksplozije za to, da ukaže mestni občinski svet odstraniti vsa skladišča in tovarne, ki se nahajajo v pritličju te hiše. Špirt je nevarna eksplozivna snov ter bi mogla imeti kakšna eksplozija neopredeljene posledice. Zato naj občinski svet pravočasno poskrbi, da se prepreči taka nesreča. Skladišča in delavnice z eksplozivnimi snovmi spadajo na periferijo mesta, ne pa celo v tako postopje, kjer stanuje domalega 1500 ljudi.

Prizadele stranke v Kolizeju. — Učne pogodbe za valence. Ministrstvo trgovine in industrije oddelku v Ljubljani je s svojim odlokom z dne 29. januarja 1923, št. 464/23 izdal vsled intervencije inšpekcije dela v Ljubljani navodila glede učnih pogodb. I. Po deželi ne prilažajo obrtniki mojstri svojih valencev pristojnim obrtnim zadrugam, odnosno občinskim uradom in brez pismenih učnih pogodb, koje bi imele obrtne zadruge, odnosno občinski uradi po vpisu v zadevni protokol potrditi. 2. Kakor vsaka pogodba, imajo biti tudi pismene učne pogodbe povsem točne in jasne ter imajo vsebovati one važne pogoje, ki so navedeni v odstavku 3 § 99 obrtnega reda, da ne nastanejo naknadno nepotrebni spori pritožbe o izkoriščanju. Velike važnosti in nujno potrebno je, da so pismene učne pogodbe faktično do skrajnosti detaljirane v smislu predpisov in to: točni podatki o mojstru, valencu in valenčevih starših (varuhu, zastopniku) in navedba zakonitih dolžnosti valenca in mojstra, tako je še čim bolj potrebno, da učna pogodba točno precizira učno dobo z navedbo datuma, s katerim dnevom pričenja in s katerim dnevom konča učna doba. Ako učna doba ni točno določena izrabljajo mojstri netočnost pogodbe ter zavlačujoče oporostitve valencev. Zato se opozarja na zgoraj citiranim odlokom odredilo sledeče: 1. Učne pogodbe je sklepati samo pismeno. Za obvezno je smatrati tiskovino »Učna pogodba«, ki jo je izdal in jo ima v zalogi »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani, ali pa vzorce, ki imajo isto besedilo kot zgoraj omenjena tiskovina. 2. Glede dopustnosti podaljšanja učne dobe velja sledeče: Za podaljšanje učne dobe valencev so samo obrtne oblasti (okrajna glavarstva, odnosno mestni magistrat) po prehodni ovadbi in na predlog posameznih vodstev obrtnonadaljevalnih sol kompetentne, in to na podlagi § 99 b, odstavka 5 obrtnega reda. Obrtne zadruge (in tovarne) za tako podaljšanje niso kompetentne ter morajo tudi obrtne oblasti tako podaljšanje izvršiti samo pred potekom nerealne učne dobe. Posamezni mojstri, in tudi za tovarne velja isto, ki je za uspešno dovršitev učne dobe svojih valencev odgovoren, ima torej vzdrževati z vodstvom obrtnonadaljevalne šole potreben stik in pri opazni malomarnosti v obisku šole itd. potom šolskega vodstva preskrbeti podaljšanje učne dobe pri pristojni oblasti. Okrajna glavarstva in mestni magistrat bodo vse pritožbe in ovadbe prometnih prestopkov natančno preiskali in krivice občutno kaznovali.

— Carinski posli in južna železnica. Obratno ravnanje tovarne železnice v Ljubljani objavlja: Z dnem 6. avgusta t. l. je južna železnica pričela izvrševati § 65 obratnega pravilnika in člen 10 bernskega dogovora za vse pošiljke, katerih ocarinjenje pride v poštev pri carinarnici Čakovec in njenemu oddelku Kotoriče. Železnica bo izvrševala vse carinske posle potom svojega pogodbenega deklaranta.

— Počitniški izlet sloz. učiteljstva. Odhod javljenih tovarišev in tovarišic nepreklicno v petek dne 10. avgusta ob 7. uri 40 minut zjutraj ljublj. glav. kolodvor. V obilno »D. I.« navedite progo, ki je bila objavljena v slavnostni štev. »U. T.« z dne 4. avgusta. Opozorjam na sestanek 9. avg. ob 16. uri v hotelu Tivoli. Do svidenja. — Mrovič.

— V mestni ljudski kopelji oddati je službo kopalskega, ki mora biti izučen ključar in v službi kopalskega izvežban. Prosilci za to mesto naj svoje, z rojstnim in krstnim listom, domovinskim listom, izučnim in pomočniškim spričevalom ter z navedenim spričevalom opremljene prošnje vlože do 15. avgusta 1923 pri mestnem gospodarskem uradu. Plača in drugi pogoji se določijo po dogovoru. Mestna občina si pa pridržuje pravico sprejeti v službo prosilca, četudi ni popolnoma več ključar, samo da je zmožen manjših ključarskih poprav in voditi kopalne naprave.

— Nabiralci pol za prostovoljno prispevke za prevoz judenburških žrtve nekateri še do sedaj niso vrnili kljub večkratnim pozivom. Najno pozivamo vse nabiralce, da pole — tudi prazne — nepreklicno vrnejo najkasneje do 15. avgusta 1923.

— V bolnico so odpeljali z rešilnim vozom radi prežgdnega poroda mrtvega deteta Julij Lenardičev.

— Zviša goljuška. Znana prefriganka je opeharila nekoga ljubljanskega obrtnika na ta način, da mu je prodala originalni zastavni listek mestne zastavljavnice ljubljanske za 30 Din, obloko pa, ki je bila zastavljena je dvignila že par dni prej z duplikatom zastavne listke, katerega je dobila pod lažljivo pretvezo, da je orig. listek izgubila.

— V Zg. Šiški na nekem travniku je bil ukraden Francetu Ferbar iz Kosez nahrbtnik, v katerem je imel obloko, perilo in čevlje.

— Kolo znamke »Eskaa« vredno 1700 Din je bilo ukradeno izpred balkona lastne hiše v Linhartovi ulici mizarskemu mojstru Alojziju Trinku. Iz dvorišča gostine Kačičeve na Dun. ces. pa je bilo ukradeno hlapcu Francu Seznavu kolo znamke »Ramler« vredno 1250 Din.

— V Zidanem mostu na kolodvoru ali pa v ljubljanskem vlaku je bila ukradena posestnina Ferd. Singieru z Bjelovara črna listnina z vsebino 3000 Din in pa več trgovskih listin in izkazil.

— Velika poneverba. Na Pančevu je poneveril 25 letni zas. prdnik podrug milijon Din. in v pobegnil preko meje.

— Izgon. Radi hudodelstva tatvine sta izgnana iz naše države Celik Tomaž, vulgo Mažgonov Peter iz Cirknega in Josip Alberti, doma iz Bazovice.

— Cerken rop v Dol. Stubci so odnesli neznani vlomilci iz tamošnje r. k. cerkve srebrno pozlačeno monštranco, vredno 15.000 Din. Napravili so pri vlcu tudi precej druge škode.

— Žepar v vlaku. V Karlovcu je ukradel neznan žepar učitelju iz Podgore Vidu Nikotiču na poti v Ljubljano na učiteljski kongres črno usnjato listnico, v kateri je imel 2500 Din gotovine in razne legitimacije s slikami.

— Na Spod. Kamenščaku je bilo vlonjeno v stanovanje pos. Jakoba Trstenjaka in pokradeno nekaj skupna in platna in pa razne malenkosti v skupni vrednosti 3000 Din.

— V Skofljoki, odnosno na kolodvoru na Trati so bili ukradeni iz žel. voza 3 sodčki po 25 l pive pivarne »Unio«, vredno 650 Din.

— V Desnjaku je bilo ukradeno Francetu Čurinu za 4000 Din raznega blaga, dalje srebrna žepna ura z zlatim robom, 6 kg zabele več jajc in pa ponikljan samokres z več naboji, tako da znaša skupna škoda okrog 7000 Din.

— V Lahonščaku je bila ukradena Ani Prašiček vozna plahuta, več vrvi in 5 litrov lanenega semena.

— Izgnan ruski general. Beograjska policija je iztirala iz naše države bivšega generala ruske carske vojske znanega ruskega vojnega pisatelja Dobropolskega. Bil je v Beogradu dve leti in so ga podpirale naše oblasti. Zanjle je dobil mesto stalnega dnevnika pri beograjski železniški direkciji. Pred nekoliko meseci so naše oblasti doznale, da general Dobropolski ključ gostoljubnosti, ki jo je našel v Beogradu, piše v nekaterih berlinskih listih proti naši državi. Cīm je oblast za to zvedela, je uvedla proti njemu preiskavo, s katero se je v kratkem času dogladno, da ni pisal samo proti naši državi, ampak da je bil v zvezi z nekimi ljudmi v inozemstvu, ki rovarijo proti naši državi. Dobropolski je priznal svojo krivdo, a je izrecno izjavil, da se ne kesa svojih dejanj.

— Novomeške novosti. Pretep na Grmu. Presenečenje so povzročili neznanemu nočnemu vasovalcu priznani dučineci na Grmu njegovi ljubosumni konkurenti s tem, da go prav neusmiljeno nabili. Nesrečnega se je usmili njegov prijatelj. Zavelel ga je pod pipo javnega vodovoda, ki stoji na križišču ceste Gotna vas-Grm. Z mrzlo vodo se je posrečilo usmilenemu samaritancu, da je nesrečnega vasovalca spravil k zavesti. Nato mu je še izmil dobljene rane, predno ga je odpravil domov. — Kraljeval v Kandiji. Pred Murmorn v Kandiji bi se bila odigrala skoraj drama. Zalostna slika današnjih povojnih razmer. Dva nedo-rasla fantiča sta s hrupom prihitela z noži v rokah za materjo, ki se je z begom skušala rešiti pred njima. Ta grozen prizor je zbudil v vseh gledalcih silno razburjenje. Preprečili so grozen zločin, ki bi se bil drugače najbrže izvršil. Upamo, da zadene oba pokvarjenca zaslužena kazen. — Mesečni živinski sejem, ki se je vršil v ponedeljek dne 6. t. m. je bil zelo živahen. Prignali so mnogo goveje živine posebno volov srednje vrste, medtem, ko smo opazili še nedavno, da so prevladovali na mesečnih in letnih sejnih volli slabše vrste. To izboljšanje naše živine je treba pripisovati predvsem obilici krme. — Vrtna veselica, ki jo je priredilo tukajšnje obrtno društvo v nedeljo dne 5. t. m. na vrtu gostilne »Müller« pri kolodvoru, je izpadla v zadoščenje agilnega odbora, kateremu stoji na čelu gospod Filip Ogrič. Pri zvokih godbe obrtnega društva se je razvila prijetna zabava, ki je številno občinstvo držala do ranega jutra na veseljem prostoru. — Okrajji Smarjeta, Kronovo, St. Peter, Mačkovec, Trška gora in Ločna so po ukazu tukaj. okraj. glavarstva že popolnoma očističili vseh psov in drugih živali, ki so bile na sumu, da jih je ogrizel stekel pes pri svojem begu skozi omenjene kraje. Zato je sedaj zopet prosta pot v pri-jetne šmarjetske toplice.

— Kranjske novosti. Novo veliko podjetje. Ako smo prav poučeni, se pripravljajo na kranjski Gmajni veliko industrijsko podjetje, predilnica in tkalnica. Ker je to za nas zelo tuja industrija, bodo zidali tudi okrog 40 delavskih hiš, torej celo novo industrijsko mesto, naseljeno s češkimi in nemškimi delavci. Tovarna sama bo baje obsegala tri velike komplekse, in kar še zraven spada, dalje uradniška stanovanja, ki bodo zelo potrebna. To bo, ako se izvrši v takem obsegu, nova velika uspešna pridobitev za mesto, ki se bo na ta način vedno bolj posvečalo ustvarjalnemu industrijskemu delu, katero edino večja narodna blagostanje. Oni starejši, ki jim bo pa manjkalo izobrazba branila, da se udeležujejo v tem produktivnem delu, bodo gledali, da izpopolnijo svoje znanje. Nekdanja čista lirika pa se bo izpremenila v strojno liriko, ki je mnogi ne bodo čitali. — Drobne vesti. Samomord na Stari pošti v Kranju. Frelih s Sorice, je imel pri sebi mnogo denarnarja in nahrbtnik idrijskih čipk. — G. Rudolfo Rakovcu, posestniku in gostilničarju v Kranju je bil v noči 1. avgusta iz hleva ukraden rdeč konj z belo liso na glavi in dvema malima lisama na zadnjih nogah. Kot čujemo, je razpisal lastnik 1000 Din nagrade za tistega, ki izsledi konja ali tatu. — V Kranju se pridno zida. Zda zidajo na strmem travniku pred vodom in Spodnji Stari drevedov tri vile. Druge stavbe, ki smo jih že parkrat omenili, so tudi skoro dograjene.

— Celjske novosti. Surovost po nekaterih naših kmečkih vaseh med fanti še vedno ni izginila. V nedeljo je bilo običajno zeganje v gorski vasi Svetna nad Celcem. Kakor je po stari navadi običajno, so se tudi tukaj popoldne stegli vaški »junaki« med seboj ter se spravili tudi nad službojočega orožnika. Vzel so mu puško ter ga pretepili. Za svojo lakomnost bodo seveda dajali odgovor pred sodiščem, katero naj take surovosti tudi strogo kaznuje. V prihodnje pa je na mestu, da se v take kraje ob enakih dneh pošlje več orožnikov ne samo enega. — Zlet Celjske Sokolske župe, ki se vrši v nedeljo 12. avgusta, je obvezen za vsa v celjski župi včlanjena društva. Celjski Sokol odhaja z vlakom ob četrt na 8 zjutraj.

— Maskevanje prevarlene ljubice. Eli zabeta Patoš, šivilja, je te dni prišla v stanovanje dr. Petroviča v Senti z namenom, da ga ubije. Baš tedaj je prišla v predboho Petrovičeva soproga, ki jo je šivilja misleč, da gre za njeno soproga parkrat udarila s sekuro po glavi. Svoje dejanje je izvršila iz jeze, ker jo je Petrovič zapeljal.

— Sanatorij na Lovčenu. V Cetinju je bila ustanovljena delniška družba, ki si je dala nalogo zgraditi na Lovčenu, v višini 1200 m nad morskovo površino sanatorij. Lovčenu je na omenjenem kraju zelo pogodben.

— Našel se je večji zavitek peciva (buhteln) na Ambrozevem trgu. Lastnik ga dobi na Poljanski cesti št. 43.

— Prvovredni moderni brzoisplni stroj »STOEWER«, zastopstvo Ljubljana, Sečenburgova ulica 6/L.

Glavna skupščina „Jadranske Straže in „Mornariški dnevi“ v Splitu.

Od 12. do 15. avgusta se vršijo v Splitu mornariški dnevi z naslednjim vsporedom. 12. avgusta ob 7. uri začetek svečanosti s topovskimi strelji in budnico Narodne godbe. Ob 11. uri plavalna tekma. Popoldne ogledovanje mesta, muzeja in umetniške razstave. Ob 21. uri predavanje o pomenu in ciljih Jadranske Straže in koncert. 13. avgusta ob 9. uri glavni občni zbor delegatov Jadranske Straže, ob 16 uri izlet v Trogir in Solin s parobrodom ob Kaštelanski revierji. Ob 21. uri svečan koncert na obali. 14. avgusta. Ob 9. uri nadaljevanje občnega zbora, ob 16 uri izlet v Omiš in Gubavico s parnikom in avtomobil. Ob 21. uri svečani banket, ki ga priredi gostom splitske občine. 15. avgusta ob 7. uri sprehod na Marjan. ob 9. uri blagoslov morja in žrtve, ki so našle smrt v morju za dobo svetovne vojne od Soluna, Kria do Trsta. Ob 18. uri pričetek nacionalnih veselaških tekem s startom izven luke ob sviranju godbe. Ob 21. uri komers na obali z akademijo Sokola, vojske, mornarice in drugih splitskih narodnih društev s sijajno razsvetljavo cele splitske luke.

Zleti je, da se udeležijo teh svečanosti in občnega zbora Jadranske Straže razum delegatov tudi drugi Slovenci. Priglasje sprejema glavni odbor Jadranske Straže v Ljubljani. Odhod iz Bakra 11. t. m. okrog 17 ure.

Sokolski vestnik.

— Sokolska župa Ljubljana sporoča, da ima članstvo za zlet na Vrhniko 12. t. m. polovično vožnjo na progi Domžale-Ljubljana in Ljubljana-Vrhnika. Običajne izkaznice, ki imajo veljati za obe progi, se temu primerno izpolnijo. Cenjeno občinstvo vljudo prosimo, da v obilnem številu posesti našo prireditve.

— Okrožni zlet v St. Vidu vzbuja veliko zanimanje in se že vse pripravlja na prijetno pot proti Smarni gori. Saj pa pridni šentviški Sokoli tudi po vsej pravici zaslužijo, da jih na njihov praznik obiščete. Poživeli boste s tem narodno zavest in posvedočili priznanje težkemu trudu in ostrim bojem, ki jih vjujejo naša združenja na deželi. Prav potihlo naj še razodenemo, da je zbran bogat srečovalj, pri katerem gotovo nihče ne zgreši lepega darila. Srečke samo po 2 K. Cene jedi in pižaje običajne in nič zvišane. Vstopnina za vse nizka. Priložnost kopanja, vlakovne zveze nadvse ugodne, torej nikakršnega izgovora, da ostanete doma. Na svidenje tedaj!

— L. okrožni zlet ljubljanskega okrožja II. v St. Vidu nad Ljubljano bo dne 12. avgusta na Cirmanovem in Jagrovem vrtu. Nastop obvezen za društva Sokol II, Kamnik, Višnja gora, Komenda, Skaručna, St. Vid. Skušnje od 12. ure naprej, javna telovadba ob 4. uri. Godba Zveze jugoslovenskih železničarjev. Vse članstvo okrožja, dalje sosedna društva iz Gorenjske in Ljubljanske župe so najpripristneje vabljeni k proslavi 15 letnice šentviškega Sokola.

Sport in turistika.

— Razpis medklubske »Jubilejne kolesarske dirke«, katero priredi »Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija« v Ljubljani o prikliski desetletnega obstoja dne 15. avgusta 1923 na progi: Ljubljana—Grosuplje—Kraja—Zatična—Višnja gora—Ljubljana—Kranj—Lesce—Bled— km 136. Dirka otvorna za dirkače, člane klubov včlanjenih v I. K. S. Kategorije: I. dirkalna kolesa, II. težka kolesa, Nagrade: I. kat. 6 častnih daril, II. kat. 3 častna darila, vsakemu 1 uro za prvem v posamezni kategoriji dosepelemu na cilj časovno kolajno. Start: Ljubljana, Dolenjska cesta pri km 2.4 ob 7. uri zj. Cili: Bled pred restavracijo »Beograđ«. Glavne kontrole: Krka in Ljubljana, tu imajo vsi dirkači odsesti ter podpisati kontrolno listo. Prijavnosti: Din 20.— priložiti se ima še Din 10.— za številko, katere se vrne ob povratku številke. Prijave je poslati na naslov: g. Mirko Nardin, Gosposvetska cesta 14 s prilajno vred do 12. avgusta 8. ure zvečer. Poznešje prijave le proti dvojni prijavnosti. Vodstvo kluba si pridržuje pravico, odkloniti prijavo poedincev brez navedbe vzroka. Določila: Vozl se po pravilniku I. K. S. Posebna določila: Dirka se vrši ob vsakem vremenu. Zamenjava koles zabranjena. Vrtni red prijave je vrstni red na startu. Start skupni. Vsak dirkač vozi na lastno odgovornost in tisku, v slučaju kršitve cestnopoličskega reda ali nezgode odklanja klubovo vodstvo vsako odgovornost. Kolesa imajo biti opremljena z zvoncec in zavoro. Vsi dirkači se imajo javiti ob 6. uri zjutraj pri vodstvu dirke v svrhu plombriranja koles in vpisa v startno listo na vrtu gostilne »Marneče«. Dolenjska cesta. Dirkačem v pomankljivih dresah start zabranjen. Vodstvo kluba si pridržuje pravico preložitve ali odpovedi ali spremembe razpisa.

— Planinska slavnost v Bohinju. Slovensko planinsko društvo je prenovilo svoj Hotel Zlatorog ob Bohinjskem jezeru in priredil njega slovesno otvoritev dne 15. avgusta, na dan Vel. Smarna. Društvo nam pokaže pri tem, zaključujoč 30 let svojega dela najvažnejšo svojo postojanko. S slavnostjo zvezanja nepriljena planinska veselica bo gotovo ob blizu in daleč privabila zveste prijatelje našega planinstva. Turisti naj si ture v Triglavskem pogorju uredijo tako, da jim bo na dan slavnosti Hotel Zlatorog bodisi izhodišče, bodisi zatočišče. Za člane SPD se izposluje polovična vožnja po železnici.

Dopisi.

— Iz Kranjske gore nam poročajo: Lep je naš planinski svet. Kdor je užival enkrat to krasoto, je ne pozabi nikoli več. Zato pa tudi tako narašča število letovščišarjev od leto do leta. Letos imamo toliko gostov, kakor doslej še nobeno sezono. Največ je naših severnih bratov Čehov, nenavadno v velikem številu so nas posetili tudi Srbi in Hrvatje. Tu jim nudi narava razkošno uživanje. Turisti imajo tu 11 najhvaležnejših tur, kakor: Razor (2601 m), Prisojnik (2547 metrov), Mojstrovko (2332 m), Jalovec (2643 m) potem pa še Škratlico, ki se vspenja kar 2439 m v sinje višine. Izletniki imajo najlepše izlete: v Brda, Veliko Pišenco, Malo Pišenco, Erjavčovo kočo na Vršču itd. Torej toliko tur in izletov kakor v malokaterem planinskem letovišču. — Visoko gori v planinah se pasejo goveje čede in ovce, ki se pripasejo vrh najvišjih planin, koder raste trava in planinsko zelišče. Zanimivo je gledati ovce, ki se gredo v hujši vročini hladiti na sneg po jarkih in osolah. Baš sedaj vidis po senožetih kosce, ki mahajo s koso po travi ter planinskih cvetličah. Od planine do planine, od gore do gore pa odmeva lepa slovenska popevka, da človek vse vzradoščen ustavi korak ter prisluškuje divni melodiji. — Ker so po bližnjih hribih in planinah prostorni gozdi, je tudi lesna trgovina jako živahna, kar priložuje velike zaloge desek ter tramov tik železniške postaje. — Zaradi hladne in deževne pomladi poljski pridelek ne bo kaj prida. Tudi sadja ne bo v isti obilici, kakor lansko leto. Koruza je pritlikava in ne bo bogata, boljša sta bob in krompir. — Mesariji gredo s cenami vedno navzgor, zadnji čas ga sekajo po 100 kron kg in tudi dražje. Mleko je po 16 kron liter, jajca pa po 8 K. Vino po gostilnicah in hotelih stane od 48 do 60 kron liter, a tudi več. To so vsakega visoke cene za domačine, petičnim letoviščarjem pa cene niso pretirane.

— Iz Kranja nam pišejo: Pri vlaku 911 dne 6. avgusta 1922 zj. so v Kranju vstopili neki turisti, med katerimi se je nahajala tudi ena — dama! S silo so hoteli vstopiti v zadnje vozove, četudi jim je spovednik zatrljeval, da so ti vozovi rezervirani za Skofljake. Medvede in Vižmarje ter da je spredaj še dovolj prostora. Končno so ti turisti le vstopili, kamor so želeli. Gospa je pa bila kaj vljudna in je spovednika skozi okno »pozdravila« s sedečimi besedami: »Diesen Aeffen möchte ich ins Gesicht springen, in Gesicht hupfen und ansucken!« Nekateri sopotniki so se nad početjem te nemčurke zgražali in zahtevali od spovednika, da jo naznani. Pri vlaku službojoči detektiv g. Kette je zadevo zabeležil ter upamo, da bo sodnija to čedno — damo« naučila, da je v Jugoslaviji prepovedano psovati spovednike in v nemškem jeziku pa še najmanj!

Novosti iz Primorske.

— Gerent občine solkanske. Za gerenta občine v Solkanu je bil imenovan znani domači podjetnik Ivan Nibrant. Kakor znano so se fašisti vrgli z vso silo na tamošnji občinski svet in mu očitali razne neresnosti, kar seveda ni odgovarjalo resnici.

— III. Prosvetni tečaj »Akad. fr. društva »Adria« v Gorici se bo vršil letos v dnevih 25. in 26. avgusta istočasno z visokoškolskim zborom »Dij. Matice« in občnim zborom »Počitniške zveze«. Za tečaj vlada kot v prejšnjem letu veliko zanimanje in se pričakuje velika udeležba.

Borzna poročila.

Zagreb, 7. avgusta. (Z) Devize. Dunaj 0.1290—0.13, Berlin 0.0022—0.0035, Budimpešta 0.45—0.50, Italija 403—404, London 425—426, New York, ček 91—92.25, Svica 537.50—542.50, Praga 272—273, Svica 1672.50—1685. — Valute. Dolarji 90.75—91.25, avstrijske krone 1.305—1.310, češkoslovaške krone 268—269, francoski franki 0—532, italijanske lire 398—399.

Beograd, 7. avgusta. (Z) Devize. Dunaj 0.1280—0.1285, Berlin 0.0035—0.0036, Budimpešta 0.45—0.55, Bukarešt 46—46.50, Italija 404—405, London 425.50—427, New York, ček 93.25—93.50, Pariz 535—540, Praga 273.75—274, Solun 145—155, Solija 84—85, Svica 1680—1682.50. Valute. Dolarji ponudba 92, francoski franki 536—539.

Praga, 7. avgusta. Dunaj 4.46, Berlin 0.00875, Rim 148.75, avstrijske krone 4.56,

W. W. Jacobo:

Opičja šapa.

»Če ste že imeli svoje tri želje, tedaj pač ni dobro za vas, Morris,« je rekel končno stari mož. »Zakaj pa jo imate?«
Vojak je stresel z glavo. »Menda, ker mi ugaja,« je rekel počasi. »Name-nil sem se že, da jo prodam, toda ne verjamem, da jo bom. Saj je povzročila že dovolj nesreč. Razen tega je pa tudi nihče kupil ne bo. Nekateri, in sicer oni, ki dajo nekaj na to, pa bi radi najprej poskusili in mi šele nato plačali.«

»In če bi hoteli imeti izpolnjenih še troje želja,« je rekel stari mož in ga ostro pogledal, »ali bi poskusili?«

Prijel je šapo v roke, jo držal s kazalcem in palcem in jo nato nepričakovano vrnil v ogenj. White je lahko kriknul, se pripognil in jo pobral.

»Najbolj, da zgori,« je svečano rekel vojak.

»Če je nečete več, dajte jo meni,« je rekel drugi.

»Ne maram je,« je trdovratno odvrnil prijatelj. »Vrgel sem jo v ogenj. Če se kaj zgodi, ne dolžite mene zato. Vrzite jo zopet v kamin, kot preudaren mož.«

Oni je odmajal z glavo in pazno ogledoval svojo novo posest. »In kako je treba ravnati,« je nato vprašal.

»Držite jo v svoji desnici in povejte želje na glas,« je rekel narednik, toda opozarjam vas na posledice.«

»To je pa tako, kakor tisoč in ena noč,« je dejala ga White; nato je vsta-

la in začela pripravljati večerjo. »Mislite, da bi lahko želeli štiri roke za me?«
Njen mož je potegnil talisman iz žepa; nato so se vsi trije spustili v smeh, ko ga je narednik s skrbnim obrazom prijel za roko.

»Če že morate želeli,« je rekel ostro »želite kaj pametnega.«
G. White jo je vtaknil nazaj v žep, nato je razpostavil stole in povabil prijatelja k mizi. Ob jedi so skoro čisto pozabili na talisman in vsi trije z največjim zanimanjem in z živo pozornostjo sledili vojakovim pripovedim o dogodivščinah v Indiji.

»Če pripovedka o opičji šapi ni bolj resnična, kakor vse to, kar nam je sedaj povedal,« je rekel Herbert, ko so se vrata zaprla za gostom, ki je odšel prav zadnjo minuto, ko je bilo treba na vlak, »ne bomo imeli mnogo koristi od nje.«

»Ali si mu kaj dal zanj, oče?« je vprašala ga. White in ga zaupno pogledala.

»Nekaj malega,« je odvrnil on in lahko zardel. »Saj ni hotel ničesar, pa sem mu jaz vsilil. In zopet me je nagovarjal, naj jo vržem proč.«
»Najbrž,« je rekel Herbert in se delal, kakor da ga je strah. Kaj, sedaj bomo vendar bogati in imenitni in srečni. Da že začnem, recite oče, da bi bili radi cesar; potem vam vsaj ne bo treba poslušati nerganja.«

Smuknil je okoli mize, za njim pa ozvolovljena ga. White.
G. White je vzel šapo iz žepa in jo dvomljivo opazoval. »Saj ne vem, kaj

naj želim, in to je dejstvo,« je dejal počasi. »Zdi se, kakor da sem dosegel vse svoje želje.«

»Da bi le izplačali za hišo, pa bi bili srečni, kaj ni res?« je rekel Herbert in položil svojo roko na njegove rame. »Dobro, želite tedaj 200 funtov šterlingov; to bo ravno zadostovalo.«

Očeta je nekako postalo sram ob lastni lahkovernosti in dvignil je talisman, ko je njegov sin, katerega je mati pokarala s pogledom, sedel h klavirju in izvabil iz njega par ganljivih zvokov.

»Želim dvesto funtov,« je rekel razločno stari mož.

Lahen odmev iz piana je pozdravil besede, katerega pa je presedal presunljiv krik starega moža. Njegova so-proga in sin sta stekla k njemu.

»Zganilo se je,« je zavpil in se ves zdrknil ob pogledu na predmet na tleh. »Ko sem izrazil željo, je zapolzelo v moji roki kakor kača.«

»Toda, kje je denar, jaz ga ne vidim,« je rekel sin, pohral šapo in jo postavil na mizo, »in zdi se mi, da ga tudi nikoli ne bom.«

»To se ti je moralo le zdeti,« je rekla soproga in ga pogledala zaskrbljeno.

Odmalaj je z glavo. »Nikakor ne; sicer pa nič ni; toda streslo me je pa le.«

Sedli so k peči, medtem ko sta oba dva moža prenehala kaditi. Zunaj je bil veter močnejši kot le kdaj in stari mož je preplašen planil pokonci ko so se zaloputnila vrata vrhu stopnic. Nenavadna

in težeča tišina je legla na vse tri, dokler ni stari zakonski par vstal in odšel k počitku.

»Upam, da najdete zaklad v veliki vreči sredi vaše postelje,« je rekel Herbert, ko jima je voščil lahko noč, »in da boste videli, kako strašno spada v kotu ki vas bo gledala, ko boste spravljali svoj slabo prisluženi denar.«

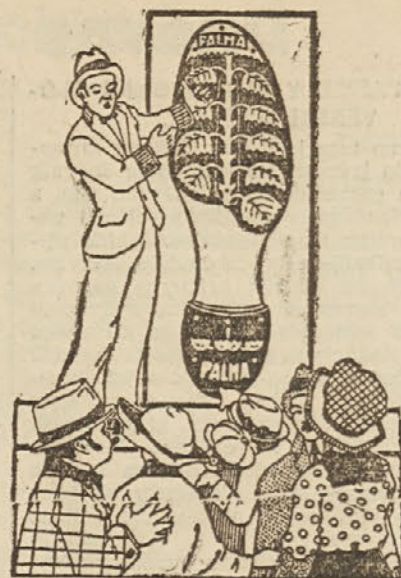
(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Ivan Podržaj.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Zastopstvo:

L. Baraga, Ljubljana,
Šelenburgova ulica šte. 6/1.

Vi imate pravico

da pri kupovanju zahtevate blago najboljše kvalitete. Odločno zahtevajte od Vašega črtiljarja, da Vam na Vaše čevlje pribije prave Palma kaučuk potpetnike in kaučuk potplate.

Dr. Puher

zobozdravnik,
Poljanska cesta št. 16
ne ordinira
do 19. avgusta

Vino žganje vino špirit iz Arkove tovarne

sirovi, rafinirani 96,7%, najfinejši, brez vonja, gorljivi, vedno na skladišču po najnižjih cenah.

„VINEA“ d. z. o. z. Ljubljana Rudnik

Generalno zastopstvo tovarne „ARKO“, Zagreb.

Tovarna špirta, kvasa, likerja, konjaka, etra.
Conjac medicinal. Triple Sec Liqueurs.

MACI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljnja beseda 25 para, z davčino vred.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg (vornica vseh vrst blazin in žime in morske trave, modroce na peresih. Specijalna tvrdka za izdelovanje klubgarit. Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! — Zahtevajte oferte in cenike!

Priporočam

svojo bogato zalogo spalnih in jedilnih sob ter raznega novega pohištva. Marija Baumgartner, Celje, Gosposka ulica št. 25.

Posestvo

na Teznu Maribor z hišo (tako stanovanje) z gospodarskim poslojem, 5 oralov polja, s pridelki vred, skupaj ali deljeno na prodaj. Ponudbe s priloženo znamko za odgovor pod »Tezno« na Mar-Stan Maribor, Rotovski trg 1.

Strojni inženir.

Veliko industrijsko podjetje išče za vodilno mesto večjega strojnega inženirja, kateri je bil že zaposlen pri strojništvu in železnih konstrukcijah, ki ima dobri odnosi na deželi, ter je razen deželne jezika tudi nemščine popolnoma vešč. Ponudbe pod »Strojni inženir«, na upravo lista.

Zidarski polir

praksno in stavbni risar se sprejmeta. Ponudbe pod »Točnost« na upravo lista.

Grajsčina s pohištvo, žago, polnojarmenik, dinamno na turbino, 26 oralov posestva, gospodarska poslopja in cel živ in mrtiv inventar Din 1.500.000.

Posestva od 3 do 175 orala lov tudi grajsčine. Vila pri Mariboru z 2 orala posestva Din 140.000.

Hiše, trgovine, gostilne, tovarne, menjave z Nemško Avstrijo, prodaja pisarna Zagorski, Maribor, Barvarska ul. 3.

Družabnik,

inteligenten za posredovalnico, katera namerava izdati list podjetništva z politiko, se išče s kapitalom Din 50.000. Ponudbe na Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3.

Mesečno sobo

za dva gospoda se takoj odda v Strelški ul. 10/L.

Iskal sem

dolgo in brez uspeha stanovanje in glej pri prvi objavi enega malega oglasa v »Jutranjih Novostih« sem ga takoj našel.

Priporočila se

konfekcija, krojačnica za dame in gospode po meri, po najmodernejših žurnalnih. Cena delu damskih in moških oblek 30—40%, ceneje in prvovrstno specijalno delo. Brata Brunskole, Ljubljana, Židovska ul. 6.

Prodaj takoj

2 žimnici, 1 posteljo, 1 otroško posteljo, 50 parov namiznega orodja, 50 vrčkov, umivalni servis, kompletno krstno oropvo in 120 let star namizni pri. Belgijška vojašnica I. Objekt Burger.

Prevzamem

takoj gostilno na račun v mestu, dam 10.000.— Din kavcije. Ponudbe pod »Kavcija« na upravo lista.

Koliko

stane en mali oglaš? Do 20 besed 5 Din, vsaka nadaljnja beseda 25 para, tako si lahko izračunaš sam kaj stane tvoj mali oglaš.

Državni uradnik

išče dela za popoldneve. Ponudbe pod »Nujno«, na upravo lista.

Ročni voziček

za težo 300 — 400 kg, dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe pod »Voziček«, na upravo lista.

Kupim

v okolici Ljubljane srednje posestvo sestojee iz hiše za stanovanje in lokalom za trgovino ali gostilno in nekaj vrta. Ponudbe z navedbo mesta in cene pod »Takoj« na upravo lista.

Pisalni stroj

že rabljen, dobro ohranjen kupim. Ponudbe pod »Stroj« na upravo lista.

Stavbenik
Rud. Ročak
v Trbovljah
izvršuje vsa
stavbna dela.

Šentjanski
premog

se dobi po ugodnih cenah vsako množino.

Prodajni urad šentjanskega premogokopa
Ljubljana, Rakev trg 10.

Za naše malčke!

Najcenejše in najhvalejše darilo našim malim je:

Mej zverinjak
knjiga s 45 slikami in k tem spadajočim besedilom, za pouk in kratek čas Din 6.—

Meji ljubčki
živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 15.—

Mladi slikar
10 tiskanih predlog za porbarvanje z akvarel - barvam ali pastel - barvniki Din 4.—

Črnpeter
staroznana, vesela družabna igra za zimske večere. 1 igra Din 4.—

Vse se dobi v
Zvezni tiskarni
in knjigarni
v Ljubljani, Marijin trg 8.

Naznanjam slav. občinstvu da sem otvoril v Pražakovi (Miklošičevi ulici) za sodnijo
brivski salon

opremljen z najmodernejšim komfortom.

Priporočam se za blagohoten obisk.

Franjo Zajc, mlajši.

Lekarnar
Dr. Gabrijel
Piccoli

naznanja cenj. občinstvu,
da se preseli v ponedeljek 6./8. s svojo lekarno v nanovo predelane in najmodernejše urejene prostore v lastni hiši na
Dunajski cesti št. 6.
Ob tej priliki se cenj. občinstvo naproša, da ohrani podjetju, ki obstoja že 50 let v Ljubljani, tudi v nadalje svojo naklonjenost.

Preselitev trgovine.

Naznanjamo uljudno, da smo preselili svojo trgovino z železnino z 25. julijem t. l. iz Cankarjevega nabrežja št. 1 v svojo lastno hišo

v Stritarjevo ulico št. 7,
(prejšnji lokal A. Schuster)

kjer bomo trgovino znatno razširili.

Prosimo sodobno za nadaljno naklonjenost, ter zagotovimo cenjenim odjemalcem najboljšo postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

Breznik & Fritsch,
trgovina z železnino.

Jadranska banka - Beograd

Delniška glavica: Din 60.000.000. Rezerva: Din 32.515.000

Podružnice:

Bled, Jesenice, Metković,
Cavtat, Korčula, Prevalje,
Celje, Kotor, Sarajevo,
Dubrovnik, Kranj, Ljubljana, Split,
Ecegnovi, Maribor, Sibenik,
Jelsa, Zagreb

Amerikanski oddelek.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta,
Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljše tovarne: Bösendorfer, Czapka, Ehrbar,

Schweighofer, Original, Stigl i. t. d.

JERICA HUBAD, roj. Dolenc, LJUBLJANA, Mišerjeva ul. 5.

Najstarejša špedicijska tvrdka v Sloveniji

R. RANZINGER, Ljubljana - Jesenice

špedicijska pisarna

Podjetje za prevažanje blaga južno železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni promet iz Avstrije in v Avstrijo. Podjetje za prevažanje pohištva. — Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzojavi: RANZINGER.

Interurban telefon 60.